

	<p>RAAD VAN BESTUUR</p> <p><i>Nota aan de groep van deskundigen over de Zesde Staatshervorming - 21 maart 2014</i></p>
---	---

Inleiding

De Raad herinnert aan het standpunt dat is ingenomen door de Economische en Sociale Raden van de gefedereerde entiteiten in hun gemeenschappelijke verklaring van 9 januari 2013 (bijgevoegd) en waarin : « **de sociale partners het cruciaal belang onderstrepen van coördinatie en overleg tussen de deelstaten, zowel op het niveau van de sociale partners als op het politiek niveau** », en heel in het bijzonder wat betreft de overgedragen tewerkstellingsmateries.

I. Het doelgroepenbeleid

⇒ **Vaststellingen**

A) Drie prioriteiten

Er stellen zich gelijktijdig drie prioriteiten :

- het behoud van de economische activiteit (met inbegrip van de industriële activiteit) in het BHG;
- de tewerkstelling van de Brusselaars;
- de verbetering van de arbeidsvoorwaarden en de strijd tegen kansarmoede.

B) Een globaal denkproces

- Het is niet mogelijk om uitsluitend in het kader van de regionalisering van de tewerkstellingsmateries een globaal sociaaleconomisch denkproces te voeren voor het BHG : dit denkproces moet ook de *andere* hefbomen van het gewestelijk beleid omvatten (onroerende voorheffing, aandeel PB en andere economische en tewerkstellingsmateries).

C) Bijzondere kwetsbaarheid van het BHG

Het grondgebied van het BHG is klein en het Gewest kent een aanzienlijk inkomend pendelverkeer ; dit maakt het BHG kwetsbaar voor « grenseffecten » en – bijgevolg – voor de concurrentie van de andere gewesten.

D) Stijging van de uitgaven

De uitgaven voor bepaalde RSZ-doelgroepen kennen een lineaire toename.

⇒ **Standpunten**

A) Standstill en beheersing budget

Op korte termijn moet het doelgroepenbeleid in zijn huidige vorm behouden blijven teneinde :

1. de budgettaire parameters te beheersen;
2. de impact van de mobiliteit (pendel- en residentieel verkeer) van de werknemers na te gaan;
3. met het vereiste interregionaal overleg te starten betreffende de harmonisatie, de vereenvoudiging en de consolidatie van de steunmaatregelen inzake tewerkstelling, met name in het kader van de metropolitane gemeenschap.

B) Tewerkstelling van de Brusselaars

Op middellange termijn moet men :

- de voorkeur geven aan een beleid gebaseerd op de woonplaats van de werknemer, waarbij men aandachtig moet blijven voor de mechanismen inzake fiscale concurrentie en de problematiek van de cumulatie van de twee systemen (kortingen RSZ & activeringen RVA);
- versterking van het beleid inzake begeleiding, opleiding en beroepservaring in het BHG vanuit een benadering van het soort *Jongerenwaarborg*.

C) Nieuwe denkpijlers

Op middellange termijn moet men eveneens nieuwe denkpijlers aanboren, zoals :

- het in aanmerking nemen van de RSZ-kortingen in het kader van een globale beperking van de gewestelijke fiscaliteit van de ondernemingen (onroerende voorheffing, kantoorbelasting) voor ondernemingen die aan bepaalde criteria voldoen;
- de heroriëntering van de steunmaatregelen in het kader van sectorale of bedrijfsplannen, door hieraan doelstellingen op te leggen inzake overgang naar een nieuw eco-solidair model, geformuleerd in termen van werkgelegenheid en diversiteit, voortgezette opleiding van de werknemers, onderzoek – ontwikkeling en milieubescherming;
- een « normalisering » van de structurele GECO-jobs bij de lokale besturen en in de social-profitsector georganiseerd door de Gemeenschappen, naar het voorbeeld van de operatie die in 2000 door Vlaanderen is doorgevoerd;
- de invoering van een specifiek instrument inzake eerste beroepservaring, dat met name wordt georganiseerd door de uitzendbedrijven in het kader van de maatregelen voor activering en tewerkstellingstrajecten (artikel 1er, §7 en 32bis van de wet van 1987 – geregionaliseerde bevoegdheid);
- vereenvoudiging : beperking van het aantal doelgroepen door zich af te stemmen op de prioriteiten inzake werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

II. Systeem van de dienstencheques in het BHG

⇒ Vaststellingen

- Prijs voor de *gebruiker* vanaf 01/01/2014 : 10 euro, *publieke* tussenkomst : 12,04 euro, totaalbedrag van de terugbetaling aan de ondernemingen : 22,04 euro;
- PB-sleutel : 8,5% ; verdeelsleutel uitgaven : 11,56%;
- 35% zijn werknemers tussen 30 en 39 jaar, 63% zijn laaggeschoolden, 55% EU 27-ingezetenen;
- 89% van de werknemers zijn tewerkgesteld in privé-ondernemingen (bron : RVA 2011);
- Studie IDEA Consult : 35,5% van de werknemers hadden werk, 34% waren werkzoekend, 20% was niet actief, 10% verrichtten zwartwerk (bron : IDEA Consult , 2011);
- 489 erkende dienstencheque-ondernemingen in het BHG (bron : RVA, 2012);
- Rentabiliteit van de ondernemingen in verschillende mate aangetast door de indexering van de lonen, de kostprijs van de anciënniteit van de werknemers en door de toenadering tussen de statuten arbeider / bediende.

⇒ Standpunten

- Behoud van het systeem van de dienstencheques, met dien verstande dat de risico's van het systeem – met name op begrotingsvlak, inzake interregionale mobiliteit van de werknemers, kwaliteit, leefbaarheid, controle, enz. – moeten worden *beheerst*;
- In de huidige situatie en op basis van de huidige financiering moet geen uitbreiding worden overwogen van het systeem tot andere activiteiten;

- Tarifaire herwaardering (aankoop- en uitwisselingswaarde);
- versterking van de erkennings- en controlevoorwaarden wat betreft de kwaliteit van de arbeidsplaatsen en de arbeidsomstandigheden;
- Reglementering van de cumulatie van de steunmaatregelen Activa, Sine en deze inzake sociale inschakelingseconomie;
- Bevordering van de rekrutering van de werknemers via ACTIRIS;
- Betrekken van de sociale partners bij het beheer van het systeem op basis van het model voorgesteld in het initiatiefadvies van 21 november 2013;
- Erkenning van de ondernemingen door ACTIRIS;
- Noodzaak tot interregionale samenwerking / coördinatie;
- Behoud van een jaarlijkse evaluatie;
- Behoud van het federaal opleidingsfonds dienstencheques.

III. Art 60 & 61

⇒ Vaststellingen

- Het BHG verbruikt 23% van het globaal budget;
- Op het niveau van het land werden in 2011 meer dan 240.000 personen begeleid die OCMW-steun genoten;
- De leeftijdsgroep 25-44 jaar vormt het grootste contingent van artikel 60 werknemers met 66%, gevolgd door de groep 45-64 jaar met 23% en – tenslotte - de leeftijdsgroep 18-24 jaar met slechts 10%;
- De groep van niet-EU-buitenlanders is duidelijk oververtegenwoordigd;
- 33% van de begunstigden van een LL of een ELL worden opgevolgd en begeleid door de dienst voor sociaalprofessionele inschakeling van de OCMW.

⇒ Standpunten

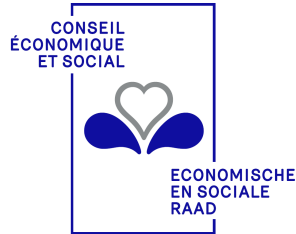
- Budgettaire consolidatie;
- Harmonisatie van het sociaal integratiebeleid van de OCMW en het geregionaliseerde activeringsbeleid;
- Versterking van de partnerships / samenwerking tussen de OCMW en andere structuren belast met het werkgelegenheidsbeleid;
- Versterking van de aanwezigheid van de OCMW in de tewerkstellingshuizen;
- Omkadering en reglementering van de terbeschikkingstelling van artikel 60 werknemers bij private werkgevers;
- Overleg binnen een ad hoc platform. Dit platform zal bestaan uit de 19 OCMW, ACTIRIS, Bruxelles Formation en de VDAB, de minister van Tewerkstelling en de sociale gesprekspartners.

IV. Vorige standpunten van de Raad

Aan deze vaststellingen en standpunten moeten de hiernavolgende adviezen worden toegevoegd. Deze bevatten standpunten die reeds eerder werden ingenomen door de Raad :

- Initiatiefadvies betreffende de « **Werking van het systeem van de dienstencheques na regionalisering** » (A-2014-037-ESR) – 20 maart 2014;
- Initiatiefadvies betreffende het « **Ontwerp van kadersamenwerkingsakkoord betreffende het intra-Franstalig overleg op het vlak van gezondheidszorg en bijstand aan personen en de gemeenschappelijke beginselen hieromtrent** » (A-2014-029-ESR) – 20 maart 2014;
- Initiatiefadvies betreffende « **Voorstellen met het oog op een geïntegreerd beheer van de materies die in het kader van de zesde Staatshervorming naar Brussel zijn overgeheveld en met het oog op een paritair beheer van de ION** » ([A-2013-064-ESR](#)) – 21 november 2013;

- Gemeenschappelijke verklaring van de ESR-BHG, de CES-W, de SERV en de WSR betreffende de bevoegdheidsoverdrachten : « **Algemene beginselen die de Economische en Sociale Raden van de deelstaten hebben aangenomen** » ([andere publicaties](#)) – 9 januari 2013;
- Initiatiefadvies betreffende de « **Noodzakelijk behoud van het sociaal overleg en van de coördinatie tussen de gefedereerde entiteiten** » ([A-2011-032-ESR](#)) – 15 september 2011.

INITIATIEFADVIES

betreffende de werking van het systeem van de dienstencheques na regionalisering

20 maart 2014

Vooraf

Voor dit initiatiefadvies heeft **de Raad** de overname bestudeerd van het systeem van de dienstencheques op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in het kader van de Zesde Staatshervorming. **De Raad** formuleert voorstellen voor een positieve en realistische overname van het systeem van de dienstencheques.

Het Secretariaat van **de Raad** heeft bovendien een becijferde analyse opgesteld die is bijgevoegd.

a. Juridische context

Het toekomstig **artikel 6, §1, IX, 8°** van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980¹ zal bepalen dat de gewesten wat betreft het werkgelegenheidsbeleid bevoegd zullen zijn voor **“de bevordering van de buurtdiensten en buurtbanen”**.

Het commentaar betreffende dit artikel is van oordeel dat² :

*“In het kader van de overgedragen materiële bevoegdheid inzake de dienstencheques, dient er rekening mee te worden gehouden dat het een consumentensubsidie betreft ter bevordering van de buurtdiensten en -banen in een bepaald gewest. De **“plaats van prestatie”** zal aldus het geschikte criterium zijn.”*

“6) Dienstencheques

Het voorstel voorziet er eveneens in dat de gewesten bevoegd worden voor de bevordering van de buurtdiensten en -banen, de zogenaamde dienstencheques.

De federale overheid regelt momenteel :

- *de afbakening van de verschillende actoren (gebruiker, werknemer, werkgever) en de toegelaten activiteiten;*
- *de vorm van de dienstencheques en de nadere regels omtrent de verwerving en het gebruik ervan;*
- *de nominale waarde van de cheque en het aanvullende bedrag (subsidiëring van de overheid);*
- *de erkenning van de ondernemingen (erkenningsprocedure, voorwaarden, intrekking van de erkenning, enz.);*
- *de fiscale vermindering;*
- *het kiezen van de uitgiftemaatschappij van de dienstencheques;*
- *de organisatie van de controle en de sanctieregeling (met inbegrip van de sanctionering van de inbreuken op het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht dat geregeld wordt in het Sociaal Strafwetboek);*
- *de loon- en arbeidsvoorwaarden;*
- *de organisatie van het opleidingsfonds dienstencheques;*

¹ Zoals de laatste keer gewijzigd door artikel 22, 8° van de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming, B.S. 31 januari 2014.

² Memorie van Toelichting, Parl. St. Senaat 2013-14, nr. 2232/001, 73 en 85-86.

- de evaluatie van het systeem;
- de reglementering rond het welzijn van de werknemers;
- het sociaal overleg;
- de nadere regels voor de financiering van het systeem.

De federale overheid zal niet langer bevoegd zijn voor de aangelegenheden die geregeld worden in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen en zijn uitvoeringsbesluiten, met uitzondering van afdeling 2 van hoofdstuk 2, van deze wet die betrekking hebben tot de arbeidsovereenkomst dienstencheques. De gewesten worden bevoegd voor de ondersteuning, via een consumentensubsidie, van de organisatie van buurtdiensten en -banen, de zogenaamde dienstencheques. Ze beschikken zowel over de regelgevende bevoegdheid, de bevoegdheid voor de controle en inspectie, de bevoegdheid inzake de erkenningen als de bestedingsbevoegdheid. De gewesten kunnen de bestaande regelgeving opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen. De gewesten worden eveneens bevoegd voor de fiscale maatregelen.

De federale overheid blijft echter bevoegd voor de aspecten die verband houden met het arbeidsrecht (op grond van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°), zoals die inzake de arbeidsvoorwaarden in de sector, de regeling met betrekking tot het welzijn van de werknemers op het werk, de voorzieningen voor sociaal overleg, het loonbeleid en de arbeidsovereenkomst dienstencheques (hoofdstuk II, afdeling 2, van de wet van 20 juli 2001) die de werknemer verbindt met het dienstenchequebedrijf, met inbegrip van de sanctionering van de inbreuken op het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht.”

De wijzigingen aangebracht aan de bijzondere wet tot hervorming der instellingen zullen in werking treden op **1 juli 2014**³. Aangezien de desbetreffende bepalingen uit de nieuwe bijzondere financieringswet, die de financiering van de nieuwe bevoegdheden en de uitbreiding van de fiscale autonomie van de gewesten regelen, pas op **1 januari 2015**⁴ in werking treden, zal het Brussels gewest pas vanaf die datum aan het stelsel van de dienstencheques de wijzigingen kunnen aanbrengen die het gepast acht.

³ Art. 67 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming, B.S. 31 januari 2014.

⁴ Art. 82 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 tot hervorming van de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, tot uitbreiding van de fiscale autonomie van de gewesten en tot financiering van de nieuwe bevoegdheden, B.S. 31 januari 2014.

Advies

I. Algemene beschouwingen

De Raad is van oordeel dat de Brusselse Regering en het Brussels Parlement bij de toekomstige besprekingen over de uitoefening van de overgedragen bevoegdheid aangaande de bevordering van de buurtdiensten en buurtbanen ('dienstencheques') rekening moeten houden met de volgende algemene vaststellingen:

- Het stelsel van de dienstencheques werd oorspronkelijk ingevoerd met het oog op de verwezenlijking van vier doelstellingen⁵:
 - de verhoging van de werkgelegenheidsgraad, met inbegrip van deze van vrouwen, laaggeschoolden en oudere werkzoekenden;
 - de bestrijding van de illegale arbeid;
 - de bevrediging, voor zoveel mogelijk personen, van behoeften⁶ die niet of niet volledig worden ingevuld door de formele economie;
 - de ondersteuning van de economische groei door het scheppen van nieuwe activiteiten.
- Sedert zijn invoering in 2003 is de populariteit van het systeem van de dienstencheques alleen maar toegenomen. Wat betreft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hebben erkende dienstencheque-ondernemingen in 2013 33.857.404 gebruikte dienstencheques ingediend bij het uitgiftebedrijf (tegen 31.747.626 in 2012, d.i. een jaarlijkse stijging met 6,6%)⁷.
- Het systeem van de dienstencheques bekleedt een vooraanstaande plaats in het werkgelegenheidsbeleid en vormt een volwaardige economische sector. Aan het einde van 2012 stelden ongeveer 2.711⁸ erkende dienstencheque-ondernemingen 177.007⁹ werknemers te werk op het niveau van het land. Hierbij betrof het voor het merendeel laaggeschoolde vrouwen (deze vertegenwoordigden 95,1%¹⁰ van de dienstencheque-werknemers in het Brussels gewest in 2012).
- De tewerkstelling van de dienstenchequewerknemers houdt niet op aan de grenzen van het gewest van hun woonplaats, maar kan ook de vorm aannemen van een intergewestelijke mobiliteit. Zo werkten in het vierde trimester van 2009 2.284 werknemers in het Brussels Gewest die hun woonplaats hadden in Vlaanderen, en 953 werknemers met hun woonplaats in Wallonië. De uitgaande pendel van werknemers gedomicilieerd in Brussel bedroeg 1.360 personen tewerkgesteld in Vlaanderen en 964 personen tewerkgesteld in Wallonië. Voor het vierde trimester van 2009 resulteerde dit bijgevolg in een negatief saldo van 924

⁵ Memorie van Toelichting, *Parl.St.* Kamer 2000-01, nr. 1281/001, 9.

⁶ De 'buurtdiensten' werden gedefinieerd als « *de volledige of gedeeltelijke handelsactiviteiten, beperkt tot een plaatselijke, dagelijkse ruimte die hen een maatschappelijke en relationele functie bezorgt, die binnen een tamelijk korte termijn of op min of meer vastgestelde tijdstippen tegemoetkomen aan onbevredigde behoeften van particulieren voor zover die behoeften deel uitmaken van hun dagelijks leven of verband houden met een maatschappelijk nut dat algemeen wordt erkend* » (Memorie van toelichting, *Parl. St.* Kamer 2000-01, nr. 1281/001, 6).

⁷ RVA - Directie Statistieken.

⁸ Studie IDEA Consult 2013.

⁹ Studie IDEA Consult 2013. Het aantal werknemers in de loop van 2012 bedroeg 151.137 eenheden. Het aantal jobs in de loop van 2012 bedroeg 164.264 eenheden.

¹⁰ Studie IDEA Consult 2013. Te Brussel zijn er meer mannen actief in het systeem (4,9%) dan in de twee andere gewesten (2,4% in Vlaanderen en 1,9% in Wallonië).

werknemers gedomicilieerd in Vlaanderen die in Brussel werkten, terwijl het saldo met Wallonië nagenoeg onbestaande¹¹ was (er werkten 11 Brusselaars in Wallonië).

Voor zijn initiatiefadvies :

- heeft **de Raad** de drie hypotheses n.a.v. de regionalisering van het systeem van de dienstencheques - met name het behoud van het huidige stelsel, de afschaffing of de wijziging ervan - diepgaand onderzocht en er overleg over gepleegd. In het algemeen en in eerste instantie pleit hij voor het ongewijzigde 'behoud' van het stelsel van de dienstencheques, met dien verstande dat de risico's die het stelsel met zich meebrengt - onder meer op het vlak van het budget, de interregionale mobiliteit van de werknemers, de kwaliteit, de leefbaarheid, de controle, enz. - moeten worden beheerst.
- kant **de Raad** zich, gelet op de actuele situatie en de huidige financiering van het instrument, tegen een uitbreiding van de activiteiten die toegelaten zijn in het kader van het systeem van de dienstencheques. Daarentegen is hij van oordeel dat de huidige toegelaten activiteiten, in het bijzonder deze van het vervoer van personen met een beperkte mobiliteit, moeten worden onderzocht op basis van hun efficiëntie en effectiviteit.
- hecht **de Raad**, om een minimale rentabiliteit voor de verschillende soorten van dienstenchequebedrijven en een duurzame tewerkstelling voor de werknemers te verzekeren, het grootste belang aan de naleving van de reeds geldende regels en het uitwerken van kwaliteitsnormen (arbeid, opleiding¹², enz.) binnen het systeem van de dienstencheques. Men moet een financieringsstructuur voorzien die rekening houdt met de evolutie van de kosten en de kwaliteitsnormen. Ook moet men zich vragen stellen bij de cumulatie van het systeem van de dienstencheques met andere tewerkstellingsmaatregelen.
- is **de Raad** van oordeel dat, behalve een maatregel van (her)tewerkstelling (begeleiding naar werk) voor werkzoekenden, het systeem van de dienstencheques eveneens een maatregel vormt die bijdraagt tot het evenwicht 'work-life' voor personen die (voltijds) werken en op zoek zijn naar gezinshulp.
- wenst **de Raad**, teneinde elke fraude en andere misbruiken door de betrokken actoren maximaal te bestrijden, een versterking van de controles door de gewestelijke instellingen die in de toekomst bevoegd zullen zijn;
- verwijst **de Raad**, wat betreft de rol van de sociale gesprekspartners in het beheer van het stelsel van de dienstencheques, naar zijn initiatiefadvies van 21 november 2013¹³.
- acht **de Raad**, ook al stelt de overheveling van het stelsel van de dienstencheques het Brussels Gewest weliswaar in de mogelijkheid om ter zake een eigen beleid te voeren, een interregionale samenwerking/overleg onontbeerlijk om het begrip van de voorzieningen te vergemakkelijken voor de verschillende betrokken actoren (ondernemingen, werknemers en gebruikers), teneinde aan de operatoren te garanderen om van een vrije prestatie van diensten te genieten.
- meent **de Raad** dat zich ook een interregionale samenwerking/overleg opdringt om de eventuele gevolgen van de regionalisering¹⁴ te beperken (inzake vrij verkeer van diensten en

¹¹ De dienstencheque-werknemers op basis van de Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, 2010, 15. De studie onderstreept evenwel dat de gebruikte cijfers slechts een idee geven van de interregionale mobiliteit en met de nodige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

¹² Opleiding : oorspronkelijke opleiding en voortgezette opleiding.

¹³ Initiatiefadvies ESRBHG van 21 november 2013 betreffende voorstellen met het oog op een geïntegreerd beheer van de materies die in het kader van de zesde Staatshervorming naar Brussel zijn overgeheveld en met het oog op een paritair beheer van de ION.

¹⁴ Zie bijlage.

van werknemers). Dat is de reden waarom men met name de pendelbewegingen van de dienstencheque-werknemers tussen de gewesten zo nauwkeurig mogelijk in kaart moet brengen, en waarom men moet nagaan in welke mate de herlokalisering van de dienstencheque-activiteiten door werknemers woonachtig in de verschillende gewesten een negatieve impact kan teweegbrengen voor het Brussels Gewest.

II. Aanbevelingen

1. De toekomst van het systeem van de dienstencheques

1.1 Behoud van het systeem van de dienstencheques

Bewust van de beperkte begrotingsmiddelen van het gewest en van de uitbreiding van het systeem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ook al blijft deze beperkt in verhouding tot de vorige jaren, wenst **de Raad** concreet dat :

1. het systeem van de dienstencheques in een eerste fase blijft behouden, met dien verstande dat de gevolgen van de regionalisering ervan moeten worden beheerst - met name inzake budgettaire houdbaarheid, interregionale mobiliteit van de werknemers, leefbaarheid van de ondernemingen, controle en inspectie van de prestaties, enz.
2. dat de toegelaten dienstencheque-activiteiten 'recurrent' en 'voorzienbaar' zijn; dat zij beantwoorden aan de huidige noden en in dit stadium niet worden uitgebreid tot de persoonsgebonden materies (gezondheidszorg, gezinshulp, mobiliteit van andersvaliden, kinderoppas, enz.). Het recurrent en voorzienbaar karakter van de toegelaten activiteiten draagt bij tot de kwaliteit van de werkgelegenheid door een beperking van de flexibiliteit van de prestaties.
3. dat het principe van 'één dienstencheque per 'effectief' gewerkt uur' wordt gevaloriseerd.

Het is slechts na een financiële stabilisatie van het systeem dat de gepastheid van een hervorming ervan zal moeten worden onderzocht.

1.2 Behoud van de rol van de sociale gesprekspartners

In zijn initiatiefadvies van 21 november 2013 pleitte **de Raad** voor een geïntegreerd beheer van alle bevoegdheden die vanuit de sociale zekerheid worden overgeheveld aan het BHG of de GGC. **De Raad** verdedigde de oprichting van een *Brussels Globaal Beheerscomité* naar het model van het beheerscomité van de sociale zekerheid en waarin de sociale partners vertegenwoordigd zouden zijn. Op 6 juni 2013 had de Brusselse regering op collegiale wijze uitdrukking gegeven aan "*haar wil tot het behoud, met dezelfde beginselen en onder dezelfde - paritaire - vormen van de manier waarop de (overgedragen) materies momenteel worden beheerd door de federale overheid*"¹⁵.

1.3 Voortzetting van de evaluatie van het instrument

Sedert 2005 maakt het systeem van de dienstencheques het voorwerp uit van een jaarlijkse evaluatie voor de RVA. De opstelling van de verslagen wordt toevertrouwd aan een privé-consultant.

¹⁵ Beslissing van de Brusselse gewestregering van 6 juni 2013.

Rekening houdend met de kostprijs ervan, vraagt **de Raad** dat deze evaluatie zou worden verder gezet na de regionalisering van het instrument. Wel zou **de Raad** - al naargelang de rol die hem is toebedeeld - tijdens de opstelling moeten worden geraadpleegd. In het tegengestelde geval zouden hem de resultaten worden voorgelegd.

2. Het federaal opleidingsfonds dienstencheques

2.1 Behoud van de financiële middelen verleend aan het federaal opleidingsfonds dienstencheques

Het federaal opleidingsfonds dienstencheques opgericht bij de FOD Arbeid kent elk jaar een opleidingsbudget toe aan alle dienstencheque-ondernemingen. Een dienstencheque-onderneming kan een gedeeltelijke terugbetaling bekomen wat betreft verschillende opleidingen die ze organiseert voor haar dienstencheque-werknemers.

In 2011 ontvingen de dienstencheque-ondernemingen in totaal 2.798.790 euro¹⁶ op federaal niveau vanwege het federaal opleidingsfonds dienstencheques voor de opleidingen georganiseerd in 2011. Dit vertegenwoordigt 37,7% van het jaarlijks budget¹⁷.

Bewust van de rol van het federaal opleidingsfonds voor de verbetering van de kwaliteit van de dienstencheque-arbeidsplaatsen, wenst **de Raad** dat het toekomstig gewestelijk opleidingsfonds dienstencheques over toereikende middelen zou beschikken om aan de toename van de vraag naar opleidingen te voldoen.

De Raad merkt op dat het federaal fonds en het sectoraal opleidingsfonds dienstencheques complementair zijn en samen streven naar een professionalisering van de sector door de ontwikkeling, de coördinatie en de promotie van opleidingsinitiatieven voor de dienstencheque-werknemers.

De Raad vraagt dat men zou streven naar een optimale coördinatie van de opdrachten van het federale fonds en deze van het sectoraal fonds.

2.2 Organisatie van de adviescommissie van het federaal opleidingsfonds

Het federaal opleidingsfonds dienstencheques wordt beheerd door een adviescommissie bij de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Deze commissie verstrekt adviezen over de opleidingen die gedeeltelijk kunnen worden terugbetaald, evenals over de inhoud ervan.

De Raad wenst dat deze opdracht in het kader van de komende regionalisering zou worden toevertrouwd aan ACTIRIS.

¹⁶ Federaal opleidingsfonds dienstencheques.

¹⁷ Het jaarbudget in 2011 bedroeg 7.416.000 euro.

De Raad vraagt eveneens dat de samenstelling¹⁸ van de adviescommissie van het federaal opleidingsfonds dienstencheques zou worden overgenomen op gewestelijk vlak.

3. Business model voor het systeem van de dienstencheques

3.1 Vaststelling van de juiste uitwisselingswaarde van de dienstencheque

De dienstencheque-ondernemingen, en heel in het bijzonder deze die de voorkeur geven aan de stabiliteit en de kwaliteit van de werkgelegenheid, dragen steeds hogere kosten ingevolge de indexering van de lonen, de anciënniteit van de werknemers en de toenadering tussen het statuut van arbeider en bediende, dit terwijl de publieke tussenkomst¹⁹ voor het systeem erop achteruitgaat.

De Raad vraagt dat rekening zou worden gehouden met de verschillende kosten die door de dienstencheque-ondernemingen worden gedragen bij de bepaling van de juiste uitwisselingswaarde van een dienstencheque. De waarde zou worden vastgesteld op basis van minimale arbeidsvoorwaarden die de ondernemingen moeten naleven. Dit moet ertoe leiden dat de onderneming een redelijke rentabiliteit haalt.

Volgens **de Raad** hangt de rentabiliteit van de dienstencheque-onderneming voornamelijk af van de volgende parameters :

- De anciënniteit van de dienstencheque-werknemers;
- De kwaliteit van de arbeidsplaatsen (duur van een week, tenlasteneming van de beroepskosten, dekking van de vervoertijden, voortgezette opleiding, professionele omkadering, enz.);
- De omvang van de dienstencheque-onderneming;
- Het type van de dienstencheque-onderneming;
- Het aandeel van de werknemers afkomstig uit de doelgroepen in de dienstencheque-onderneming.

De Raad vraagt bijgevolg dat de overheid de onderneming zou vergoeden op basis van de verschillende kosten en hierbij rekening zou houden met een redelijke rentabiliteit. Deze vergoeding moet gebeuren op basis van kwaliteitsnormen van de voorziening.

3.2 Verbetering van de kwaliteit van de arbeidsplaatsen

De Raad pleit voor een verbetering van de kwaliteit van de dienstencheque-arbeidsplaatsen, door de bepaling van de arbeidsvoorwaarden die door de prestatieverlenende ondernemingen moeten worden nageleefd. Hiertoe stelt hij een strikte toepassing voor, en zelfs een versterking, van de erkenningsvoorwaarden betreffende de kwaliteit van de arbeidsplaatsen en een versterking van de banden met ACTIRIS, Bruxelles-Formation en IBFFP/de VDAB.

¹⁸ De adviescommissie opleidingsfonds dienstencheques is als volgt samengesteld : een voorzitter, die de minister vertegenwoordigt, en een plaatsvervanger; zes effectieve en zes plaatsvervangende leden voorgedragen door de meest representatieve werknemersorganisaties; zes effectieve en zes plaatsvervangende leden voorgedragen door de meest representatieve werkgeversorganisaties; een effectief en een plaatsvervangend lid dat de Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt van de FOD vertegenwoordigt.

¹⁹ Vanaf 01.01.2014 daalt de publieke tussenkomst met 0,50 euro per dienstencheque.

3.3 Reglementering van de cumulatie van de dienstencheque-arbeidsplaatsen met andere tewerkstellingsmaatregelen

De dienstencheque-ondernemingen genieten in verschillende mate werkgelegenheidssteun, voornamelijk de maatregelen ACTIVA²⁰ en SINE²¹, al naargelang de aangeworven doelgroep. Maar deze steun is tijdelijk wat betreft de meeste maatregelen, en dit brengt de rentabiliteit van de ondernemingen in het gedrang zodra de steun niet meer wordt verleend. Deze cumulatie kan een sterke invloed hebben op de rentabiliteit van de ondernemingen die de voorkeur geven aan de stabiliteit en de kwaliteit van de werkgelegenheid.

Dit wijst op de ontoereikende financiering van het instrument en op de moeilijkheid om een verzoek solvabel te maken gelet op de reële arbeidskost voor dit soort van activiteiten.

De structuren inzake sociale inschakelingseconomie (inschakelingsonderneming of plaatselijk initiatief voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid) kunnen bovendien bij het Gewest toelagen bekomen die de begeleidings- en omkaderingsopdrachten van het doelpubliek dekken²². Deze toelagen worden verleend op voorwaarde dat de onderneming of vereniging een opleidings-, omkaderings- en sociaal begeleidingsplan opstelt voor de werknemers van het doelpubliek, en dat de omkadering minstens 10% vertegenwoordigt van het personeelsbestand in het licht van een proces van inschakeling en beroepsopleiding.

Deze toelagen worden toegekend in het vooruitzicht van de duurzame beroepsinschakeling van het doelpubliek, ofwel binnen de erkende onderneming, ofwel in andere arbeidscircuits.

De Raad vraagt dat een breed en grondig denkproces zou worden gevoerd om de cumulatieve gunstige effecten van alle maatregelen te bevorderen, maar eveneens om de eventuele negatieve en/of perverse effecten te beperken.

De invoering van een reglementering op het gebruik van tewerkstellingssteun moet terzelfder tijd gebeuren als de berekening van de uitwisselingswaarde van de dienstencheque. Er zijn drie mogelijkheden: behoud van het huidig systeem, wijziging van het systeem en afschaffing van de mogelijkheid tot cumulatie. **De Raad** onderstreept hoe dan ook het belang van een financiering in de tijd en niet meer op basis van een logica van tijdelijke ondersteuning.

Indien de weerhouden optie het volledig of gedeeltelijk behoud is van het huidig systeem (dienstencheques gecumuleerd met tewerkstellingssteun), dan vraagt **de Raad** bovendien dat de cumulatie van de dienstencheque-arbeidsplaatsen met andere steunmaatregelen inzake werkgelegenheid onderworpen zou zijn aan :

- a. het sluiten van een partnerschapsovereenkomst met ACTIRIS;
- b. de omkadering van de dienstencheque-werknemers;
- c. de verwezenlijking van de verbintenissen inzake opleiding bedoeld in de collectieve arbeidsovereenkomst (het probleem van een onvoldoend aantal opleidingsoperatoren zal moeten worden opgelost).

²⁰ De maatregel ACTIVA bevordert de terugkeer van werkzoekenden van lange duur op de arbeidsmarkt. Elke werkgever kan hierop beroep doen, en deze maatregel voorziet in een beperking van de werkgeversbijdragen en de toekenning van een arbeidstoelage door de RVA waarvan de bedragen schommelen in functie van het profiel van de werknemers.

²¹ De maatregel SINE bevordert de herinschakeling van werklozen van lange duur in de sector van de sociale inschakelingseconomie.

²² Ordonnantie van 26 april 2012 betreffende de sociale economie en de erkenning van de inschakelingsondernemingen en de plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid met het oog op de verlening van toelagen, B.S. 7 mei 2012.

3.4 De tarifiering en de fiscale vrijstellingen

De Raad wenst dat men snel de mogelijkheden zou onderzoeken wat betreft de tarifiering van de dienstencheques en de toekenning van het fiscaal voordeel of het equivalent ervan. Dat zou toelaten om de financiering van het systeem te versterken en - bijvoorbeeld - een toegankelijkheid voor alle gezinnen te verzekeren.

4. Voorwaarden van erkenning en controles

4.1 Voorwaarden van erkenning op gewestelijk niveau

4.1.1 De erkenning van de dienstencheque-ondernemingen toevertrouwen aan ACTIRIS

De Raad is van oordeel dat de toekomstige ‘Adviescommissie erkenningen Dienstencheques’ moet worden opgericht bij ACTIRIS en dat de modaliteiten wat betreft de werking ervan dezelfde moeten zijn als deze die vandaag bij de RVA worden toegepast.

4.1.2 De voorwaarden van erkenning werkzaam maken

De erkenningsvoorwaarden, die momenteel van kracht zijn, moeten evenwel aan een evaluatie worden onderworpen wat betreft hun doeltreffendheid en doelmatigheid, en moeten desgevallend worden aangepast om de gunstige ontwikkeling van het systeem te bevorderen voor het geheel van de betrokken partijen: werknemers, prestatieverleners en gewest.

De Raad pleit met name voor het behoud van de waarborg die de dienstencheque-ondernemingen moeten verstrekken. Deze verzekert de naleving van de sociale en fiscale wetgeving.

Ook de beoordeling van de professionele capaciteiten van de leidinggevenden van dienstencheque-ondernemingen moet behouden blijven, en zelfs versterkt volgens **de Raad**.

4.2 Controle

4.2.1 Naleving van de regels opgelegd aan de ondernemingen en de gebruikers

Het institutioneel akkoord weerhoudt de plaats van de prestatie als aanknopingscriterium. De klant zal geen prestatie kunnen verlangen die is uitgesloten door de regering van zijn gewest. Hij zal zich moeten richten tot een dienstencheque-onderneming die erkend zal zijn door de gewestelijke overheid en zal tevens beroep moeten doen op het uitgiftebedrijf dat is weerhouden door de gewestregering.

Teneinde te waken over de naleving van de regels opgelegd aan de gebruikers en de dienstencheque-ondernemingen, pleit **de Raad** voor een versterking van de controles.

De Raad vraagt bovendien om de regelmatige informatie-uitwisselingen tussen de Gewestelijke Werkgelegenheidsinspectie en de ‘Adviescommissie erkenningen Dienstencheques’ te bevorderen.

4.2.2 Samenwerking tussen de verschillende inspectiediensten

Er bestaan vandaag vijf bevoegde inspectiediensten²³

In het kader van de regionalisering van het instrument pleit **de Raad** voor een regelmatige informatie-uitwisselingen tussen de diensten die in de toekomst bevoegd zullen zijn.

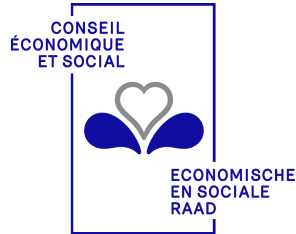
4.2.3 Actieve coördinatie inzake controles en informatie-uitwisselingen

De Raad wenst de lancering van een samenwerking tussen de gewesten, teneinde :

- de werkzaamheden van de inspectiediensten te vergemakkelijken door te streven naar systematische uitwisselingen van informatie;
- het vermijden van het creëren van perverse effecten;
- fraudebestrijding.

*
* *

²³ De Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten (FOD Arbeid); de sociale inspectie (FOD Sociale Zekerheid); de algemene inspectie van de RSZ; de inspectie van de RVA; de inspectie van de RVA van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten.

INITIATIEFADVIES

**Ontwerp van
kadersamenwerkingsakkoord
betreffende het intra-Franstalig overleg
op het vlak van gezondheidszorg en
bijstand aan personen en de
gemeenschappelijke beginselen
hieromtrent**

10 maart 2014

Aanvrager	N/A
Aanvraag ontvangen op	N/A
Aanvraag behandeld door	op institutioneel vlak uitgebreide RvB
Aanvraag behandeld op	19 februari 2014
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur op	10 maart 2014

Op 27 februari 2014 heeft het College van de Franse Gemeenschapscommissie het ontwerp van decreet aangenomen houdende instemming met het kadersamenwerkingsakkoord tussen de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende het intra-Franstalig overleg op het vlak van gezondheidszorg en bijstand aan personen en de gemeenschappelijke beginselen hieromtrent. De Raad houdt er echter aan om het College het volgend advies te verstrekken.

Vooraf

De vier Franstalige partijen die de zesde Staatshervorming ondersteunen, hebben samen op 19 september 2013 een **gemeenschappelijk project voorgesteld tot organisatie van de nieuwe bevoegdheden op het vlak van gezondheidszorg, bijstand aan personen en kinderbijslag**, ook de akkoorden van Sint-Emilie genaamd.

De doelstellingen ervan zijn :

- om een coherentie te verzekeren van de overgehevelde bevoegdheden op het vlak van gezondheidszorg en bijstand aan personen ;
- om de bevoorrechte banden tussen Wallonië en Brussel te handhaven en te versterken ;
- om de stappen voor gebruikers en dienstverleners te vereenvoudigen ;
- om de solidariteit tussen Brusselaars en Walen te vrijwaren.

Het ontwerp van kadersamenwerkingsakkoord waarvan sprake in dit initiatiefadvies werd in eerste lezing goedgekeurd door de Regeringen van de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie. Het past in het proces van juridische omzetting van de akkoorden van Sint-Emilie.

In dit opzicht benadrukt de Raad dat de aangelegenheden van gezondheidszorg en bijstand aan personen die in het kader van de zesde Staatshervorming werden overgeheveld, onder het toepassingsgebied van de sociale zekerheid vallen en dat in dit opzicht de sociale partners die bij het beheer ervan op het federaal niveau betrokken zijn er een bijzondere belangstelling voor vertonen. Bijgevolg kan de Raad het enkel betreuren dat de Regering van de Franse Gemeenschapscommissie het niet opportuun heeft geacht om zijn advies over het ontwerp van kadersamenwerkingsakkoord te vragen en verzoekt hij de Regering om hem in de toekomst hieromtrent te raadplegen.

Dientengevolge beslist de Raad om zich aan de hand van het volgend initiatiefadvies uit te drukken.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Doelstellingen van het samenwerkingsakkoord

Eerst en vooral staat **de Raad** positief tegenover het feit dat de drie Regeringen willen beschikken over een gemeenschappelijk kader dat op gedeelde beginselen is gebaseerd. Hij sluit zich volledig aan bij de doelstelling die doorheen dit samenwerkingsakkoord wordt nagestreefd, met name om de convergentie en de coherentie te versterken van het beleid dat op het vlak gezondheidszorg en bijstand aan personen wordt gevoerd.

Niettemin brengt **de Raad** het in hoofdzaak bicommunautair karakter in herinnering van de bevoegdheden die in deze aangelegenheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden overgeheveld. Hij benadrukt dat de zesde Staatshervorming de bevoegdheid bekrachtigt van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) die, als Brusselse bicommunautaire entiteit, de meerderheid van de financiële middelen zal ontvangen die met de uitoefening van de aangelegenheden van gezondheidszorg en bijstand aan personen gepaard gaan.

Welnu, men moet vaststellen dat de GGC in het samenwerkingsakkoord ontbreekt. Bijgevolg ziet **de Raad** niet in hoe de doelstellingen op het vlak van harmonisatie en coördinatie van het beheer van alle aangelegenheden van gezondheidszorg en bijstand aan personen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zonder de betrokkenheid van de GGC zouden kunnen worden behaald. Hij pleit er dus voor dat laatstgenoemde zo vlug mogelijk deel zou uitmaken van het samenwerkingsakkoord.

In dit opzicht maakt **de Raad** zijn voornemen bekend om, in een volgend initiatiefadvies, opmerkingen op het toekomstig Brussels bestuursmodel inzake het beheer van de aangelegenheden van gezondheidszorg en bijstand aan personen voor te stellen.

1.2 Sociaal overleg

De Raad stelt vast dat het samenwerkingsakkoord een « *overlegorgaan* » instelt met als hoofdplicht het formuleren, op eigen initiatief of op verzoek van het ministerieel comité, van adviezen of aanbevelingen op het vlak van gezondheidszorg en bijstand aan personen. Hij wijst er echter op dat deze benaming ongepast is, in zoverre dit orgaan enkel een adviesopdracht zal hebben.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Vrij verkeer van actoren en gebruikers

De Raad merkt op dat het ontwerp van kadersamenwerkingsakkoord zich ertoe beperkt om het vrij verkeer te overwegen vanuit de invalshoek van de woon-werkmobiliteit. Van zijn kant vindt hij het opportuun om het toepassingsgebied van het vrij verkeer uit te breiden tot de residentiële mobiliteit en stelt hij verschillende wijzigingen in de tekst van het kadersamenwerkingsakkoord voor.

Ten eerste vraagt **de Raad** om artikel 2, 3° als volgt te vervolledigen : « *le libre choix et la liberté de circulation et d'établissement et de domiciliation des acteurs et des usagers* ».

Voorts pleit hij ervoor om aan de gemeenschappelijke beginselen in artikel 2 een punt 3°bis toe te voegen : « *l'absence d'entraves à la mobilité interrégionale des travailleurs au sein des secteurs concernés* ».

Tot slot geeft **de Raad** aan dat er ook reden is om artikel 9, § 2 betreffende de opdrachten van het overlegorgaan en de adviesbevoegdheid ervan te wijzigen. Hij stelt voor om punt 2° als volgt te wijzigen : « *à toute concertation sociale dans le secteur non marchand portant sur les matières de soins de santé ou de l'aide aux personnes et à laquelle sont associés les partenaires représentés dans l'organe de concertation concernant le respect des principes communs relatifs à la liberté de circulation et d'établissement des acteurs et à la mobilité des travailleurs visés à l'article 2, 3° et 3°bis* ».

Anderzijds dringt **de Raad** erop aan om in het kadersamenwerkingsakkoord en in de samenwerkingsakkoorden die er op het vlak van gezondheidszorg en bijstand aan personen uit zullen voortvloeien, rekening te houden met de specifieke situatie van de niet-Belgische internationale en grensoverschrijdende gebruikers.

2.2 Samenstelling van het overlegorgaan

De Raad neemt akte van de samenstelling van het in artikel 8, lid 2 van het samenwerkingsakkoord beoogde overlegorgaan, met name : « *Les acteurs des secteurs concernés, dont les mutualités [...] dans le respect d'une composition pluraliste associant de manière équilibrée les acteurs institutionnels et ambulatoires, les acteurs publics et privés, les professionnels et les usagers. Les interlocuteurs sociaux interprofessionnels y seront aussi représentés* ».

De Raad verbaast zich erover dat de samenstelling van dit orgaan slechts een ondergeschikte plaats laat aan de zowel sectorale als interprofessionele sociale partners, die nochtans in de allereerste plaats betrokken zijn bij de bevoegdheden van gezondheidszorg en bijstand aan personen die met de federale sociale zekerheid samengaan. Hij heeft vragen bij de verhoudingen en evenwichten tussen de verschillende vertegenwoordigers die in zijn midden zetelen.

De Raad herhaalt de wens die hij in zijn initiatiefadvies van 21 november 2013 had uitgedrukt, met name om het paritair karakter van het beheer van de in het kader van de zesde Staatshervorming overgehevelde aangelegenheden te vrijwaren. Hij pleit ervoor om de samenstelling van dit orgaan te baseren op deze van de toekomstige ION, die de verzamelplaats van deze bevoegdheden zal zijn.

2.3 Beslissingsproces en coördinatie

De Raad stelt vast dat artikel 17 van het samenwerkingsakkoord « *les fonctionnaires dirigeants des organes administratifs concernés* » betreft bij de tenuitvoerlegging van de coördinatie van het beleid inzake gezondheidszorg en bijstand aan personen, en dat het voorziet dat deze de vergaderingen van het ministerieel comité bijwonen. Hij vraagt zich af wat de precieze rol zal zijn die de leidende ambtenaren zal worden toebedeeld en dringt in ieder geval aan op het feit dat de werkingsautonomie van de Beheerscomités van de ION zal moeten worden gewaarborgd.

Toch is **de Raad** zich ervan bewust dat de verschillende diensten die aan de bevoegde besturen zijn verbonden, het beheer van de overgehevelde aangelegenheden zullen moeten coördineren en voorbereiden.

Tevens vraagt **de Raad** om verduidelijkingen aan te brengen inzake de wijze waarop de normen zullen worden aangepast/gewijzigd.

Tot slot noteert **de Raad** dat artikels 18 en 19 van het samenwerkingsakkoord een permanente technische cel instellen « *composée d'agents désignés par les services administratifs des parties* », belast met de voorbereiding van de werkzaamheden van het ministerieel comité en het overlegorgaan. Hij wijst erop dat het in de fase van het kadersamenwerkingsakkoord voorbarig is om de technische modaliteiten van de werking van deze organen te overwegen.

*
* *

INITIATIEFADVIES

Voorstellen met het oog op een geïntegreerd beheer van de materies die in het kader van de zesde Staatshervorming naar Brussel zijn overgeheveld en met het oog op een paritair beheer van de ION

21 november 2013

Initiatief vanwege de	Uitgebreide Raad van Bestuur van de Economische en Sociale Raad
Ontwerp behandeld op	6 juni, 8 oktober en 4 en 21 november 2013
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op	21 november 2013

Inleiding

In dit initiatiefadvies hebben de Brusselse sociale partners zich tot doel gesteld om de manier te verduidelijken waarop ze de nieuwe bevoegdheden willen onthalen die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie werden toevertrouwd.

Dit velt echter geen oordeel over het belang dat ze hechten aan de noodzaak om ook en gelijktijdig na te denken over een visie inzake de beleidsvoeringen op het vlak van tewerkstelling, gezondheid en gezin die aan de specifieke stadscontext van Brussel en aan de XXIste eeuw is aangepast.

Tevens drukken de sociale partners de wens uit dat de Regering hen zou betrekken bij een driepartijendialoog over deze visie en de strategische krachtlijnen, alsook over de opdrachten waarmee deze nieuwe verzamelaars zullen worden belast.

Algemene beschouwingen

1. Voor een geïntegreerd beheer

Krachtens de termen van het voorstel van bijzondere wet houdende hervorming van de financiering van Gemeenschappen en Gewesten, zullen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) aanzienlijke middelen worden overgeheveld op basis van de PB-sleutel en de demografische sleutels, met het oog op de uitoefening in Brussel van de materies betreffende **arbeidsmarkt, kinderbijslag, gezondheid en sociale bijstand**.

Voor Brussel zullen ook naar de Franse en Vlaamse Gemeenschap doorheen bijzondere dotaties middelen voor ziekenhuisinfrastructuren worden overgeheveld; en voor de monocommunautaire instellingen van gezondheid en sociale bijstand doorheen het overgangsmechanisme.

Deze materies die voortkomen uit de sociale zekerheid - of ermee gelijkgesteld - zullen dus in Brussel in afzonderlijke gefedereerde entiteiten worden ondergebracht, wat de Brusselse sociale partners de grootste zorgen baart.

Om het specifieke karakter van deze materies uit de sociale zekerheid te vrijwaren en om de aanwending van deze nieuwe financiële stromen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorheen een geconsolideerd begrotingsprogramma te optimaliseren, positioneren de Brusselse sociale partners zich ten gunste van de invoering van **een geïntegreerd beheer** van de materies die van de sociale zekerheid werden overgeheveld of die ermee samenhangen, met name alle materies betreffende **arbeidsmarkt, kinderbijslag, gezondheid en sociale bijstand**.

Hiertoe vragen ze om een *Brussels globaal Beheerscomité* in te stellen, naar het model van het Beheerscomité van de sociale zekerheid. Dit zou bestaan uit vertegenwoordigers van de betrokken Ministers en van de Brusselse werkgevers en werknemers. Zo nodig zou men het

bij het BESOC doen aanleunen. Het zou als opdracht hebben om te onderhandelen over de akkoorden betreffende de *programming* op het gewestelijk grondgebied van de overgehevelde materies, en betreffende de *begrotingsconsolidatie* ervan.

Hun voorstel steunt op de volgende zes argumenten :

1. Een dergelijk model laat een **geïntegreerde programmering** van de middelen toe, door de behoeften te bepalen en de bevrediging ervan te plannen. Het onder elkaar verdelen van de gewestelijke en gemeenschappelijke financiële middelen verzekert dat middelen en behoeften samenvallen en voorkomt dat bepaalde begrotingen eventueel zouden ontsporen.

Dit mechanisme laat het toe om een beredeneerd Brussels gezondheidsbeleid te voeren. Rond de kwaliteit van de zorgen werken, volstaat trouwens niet om de gezondheidstoestand van een bevolkingsgroep te verbeteren. Hiertoe is het noodzakelijk om ook rond andere doorslaggevende economische en sociale elementen te werken, waarvan tewerkstelling en huisvesting de belangrijkste zijn, materies die onder gewestelijke bevoegdheid vallen. Om de middelen in termen van gezondheidszorgen efficiënter te besteden, is het bijgevolg van fundamenteel belang om in Brussel over een coördinatie tussen de gewestelijke en gemeenschappelijke materies te beschikken.

2. Dit beheersmodel is **conform** de besluiten van 6 juni 2013 van de gewestelijke Regering en het besluit van 13 juni 2013 van het Verenigd College, ten gunste van het paritair beheer van deze materies (met name van de ION), wat zeer duidelijk de keuze van de sociale partners blijft.
3. Het paritair beheer vrijwaart een **functionele verankering** van de materies die *in de sociale zekerheid* zijn overgeheveld: het beheer door de sociale partners wordt gehandhaafd in dezelfde vormen als op het federaal niveau. Welnu, dit model van medebeheer door de sociale partners heeft in België zichzelf bewezen. De vrijwaring van het paritair beheer op het niveau van de gefedereerde entiteiten waarborgt de functionele banden met de sociale zekerheidsmateries die onder de bevoegdheid van de federale entiteit zijn gebleven.
4. Het paritair beheer verzekert **de eenvormigheid van de prestaties** en aldus de sociale cohesie, gebaseerd op de gelijke behandeling van alle begunstigden.
5. De sociale partners zijn geloofwaardige actoren in het streven naar het algemeen belang van de Brusselaars, ongeacht tot welke gemeenschap ze behoren. De wijze waarop ze **bicommunautair en transregionaal** zijn gestructureerd laat het toe om, los van de kloof tussen Franstaligen en Nederlandstaligen alsook tussen de Brusselse, Vlaamse en Waalse Gewesten, de sociale dialoog aan te gaan.
6. Het streven naar een maatschappelijke consensus onder vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers biedt een garantie op **stabiliteit**, door de ruime instemming waartoe hun gezamenlijke beslissingen op het politiek vlak kunnen leiden.

2. De GGC als bevoegde entiteit

De zesde Staatshervorming bekrachtigt de bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) op het vlak van kinderbijslag, gezondheid en sociale bijstand door haar het grootste deel van de middelen toe te kennen die op basis van de demografische sleutels naar Brussel zijn overgeheveld. De Brusselse monocommunautaire instellingen (ROB, RVT, niet-universitaire ziekenhuizen, ...) zouden aldus meer ertoe kunnen worden aangezet om naar de GGC te verhuizen, en om afstand te doen van hun monocommunautaire bijzonderheid.

2.1 De overheveling naar de GGC van deze materies heeft een tweevoudig voordeel

2.1.1 Solidariteit onder de Brusselaars

Door de verzamelplaats te worden van de naar Brussel overgeheveldde persoonsgebonden materies, voorkomt de GGC dat de Brusselaars een gedwongen keuzerecht naar de ene of de andere gemeenschap toe moeten uitoefenen. Aldus versterkt de GGC de intra-Brusselse solidariteit en geeft ze de garantie op een gezamenlijk prestatiestelsel voor alle Brusselaars.

2.1.2 Institutionele rationalisatie

De GGC en het Brussels Gewest zullen de enige twee bevoegde entiteiten zijn voor wat het merendeel van de materies betreft die de Staatshervorming heeft overgeheveld. Dit versterkt de samenhang van de Brusselse instellingen.

Men dient nog te noteren dat de bijzondere financieringswet uitdrukkelijk voorziet dat het Brussels Gewest de GGC kan herfinancieren.

2.2 Uitdagingen voor Brussel die men moet aangaan

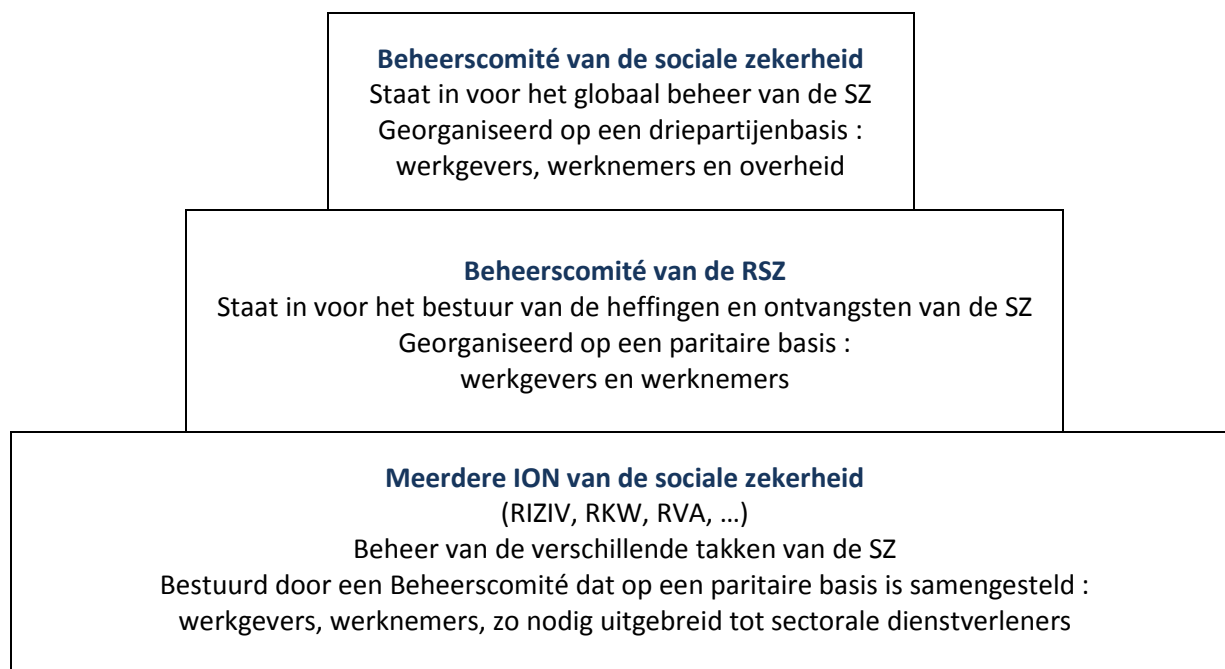
Naast de budgettaire en administratieve uitdaging, benadrukken de sociale partners dat de keuze van de GGC als bevoegde entiteit in het kader van de institutionele hervorming een uitdaging voor de toekomst vormt, met name in termen van functionele tweetaligheid van de vandaag mono-communautaire diensten en van vermogen om samen (Franstaligen en Nederlandstaligen) de beste beslissingen te nemen in het algemeen belang van alle Brusselaars.

Tot slot stellen de sociale partners vast dat de Communauté française en de Vlaamse Gemeenschap morgen bevoegdheden in Brussel zullen behouden.

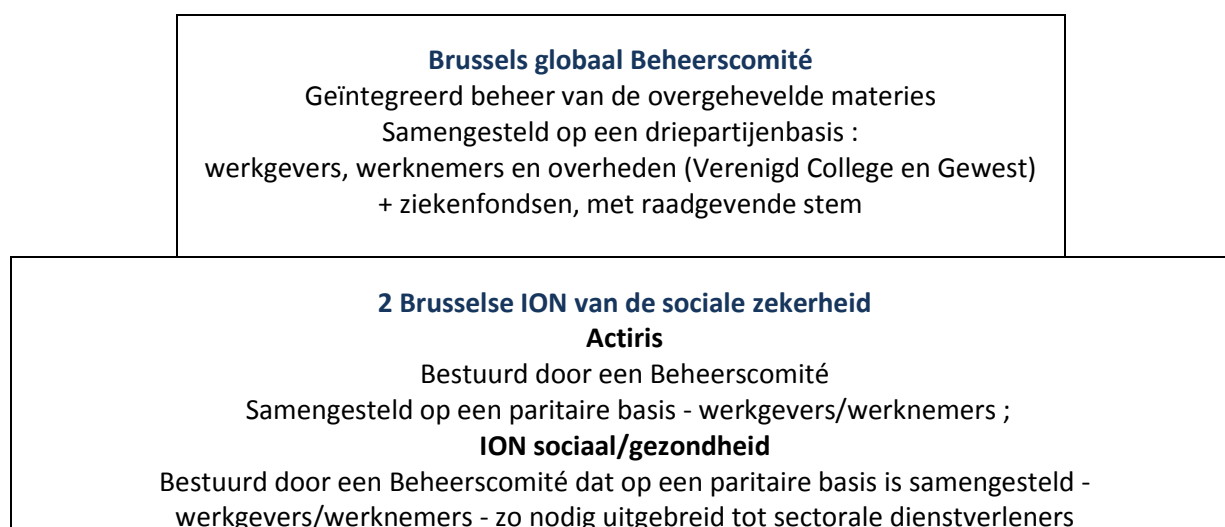
Bijzondere beschouwingen

1. Welke ION om de overgehevelde materies te besturen ?

- Momenteel is de sociale zekerheid (SZ), op het federaal niveau, rond drie niveaus gegroepeerd :

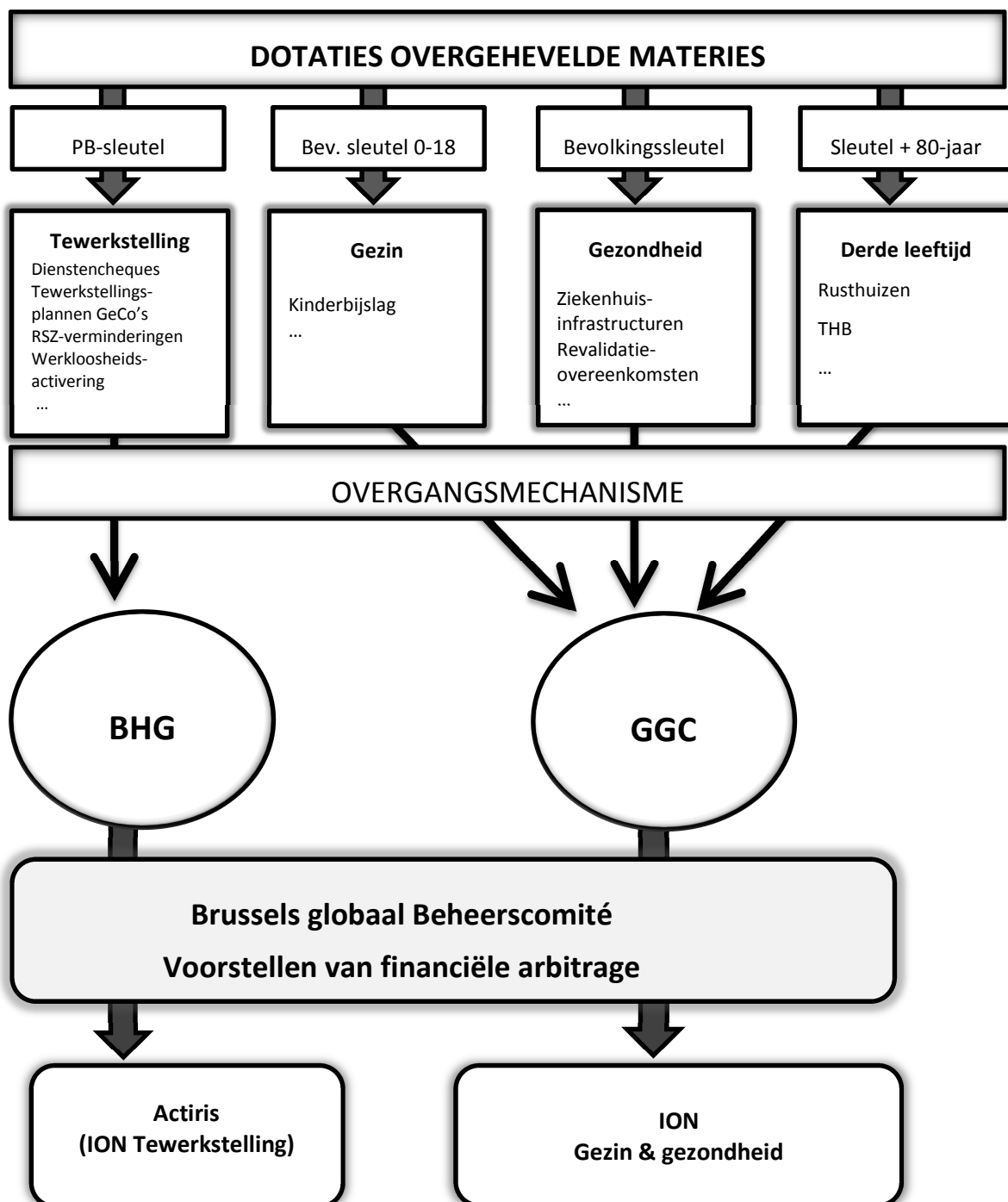

- Voor de toekomst, op het gewestelijk niveau, pleiten de sociale partners voor een **gelijkaardige** structuur. Deze zou echter worden ontdaan van het tussenniveau, omdat de heffingen en ontvangsten van de sociale zekerheid federale materies blijven.

2. Schema van de financiële stromen betreffende de overgehevelde materies

Het volgende schema geeft de manier weer waarop de financiële stromen¹ in Brussel zullen rondgaan, met de instelling van een geïntegreerd beheer van de materies die de zesde Staatshervorming heeft overgeheveld.

¹ Dit schema wil de financiële stromen en niet de overgehevelde bevoegdheden weergeven

9 januari 2013

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING

Algemene beginselen, die de ESR van de deelstaten hebben aangenomen

Het institutioneel akkoord voor de zesde Staatshervorming, dat op 11 oktober 2011 werd gesloten, heeft betrekking op de overheveling van heel wat bevoegdheden naar de deelstaten en met name het werkgelegenheidsbeleid, de kinderbijslag, evenals een deel van het gezondheidsbeleid en de bijstand aan personen. De overgedragen aangelegenheden hebben onder meer betrekking op de dienstencheques, de doelgroepen, de tewerkstellingsplannen en de controle op de beschikbaarheid van werkzoekenden voor de arbeidsmarkt. De rust- en verzorgingstehuizen - en ruimer de bejaardenzorg -, het beleid inzake preventie, net zoals een deel van het ziekenhuisbeleid worden door de overheveling van bevoegdheden beoogd. De kinder-, geboorte- en adoptiebijslagen, en de kinderopvang hebben betrekking op bijna 2,7 miljoen kinderen.

Het geheel van de overgedragen aangelegenheden belangt alle werknemers en ondernemingen zeer sterk aan. Samen zijn ze goed voor meer dan 17 miljard euro en ze vormen de kern van de bevoegdheden die paritair beheerd worden in sociaal overleg. Dit is de reden waarom de sociale partners van alle deelstaten elkaar hebben ontmoet om, in een eerste fase, gezamenlijk de beginselen op te lijsten die ze wensen uitgevoerd te zien..

- A. De sociale partners onderstrepen het cruciaal belang van coördinatie en overleg tussen de deelstaten, zowel op het niveau van de sociale partners als op het politiek niveau. Gelet op de grote complexiteit van de zesde Staatshervorming, benadrukken ze het belang van een voorafgaandelijk overleg bij de voorbereiding van de overheveling van bevoegdheden, zodat de sociale partners zo vroeg mogelijk in het proces in het debat betrokken worden. Ze achten het noodzakelijk dat de coördinatie tussen het federaal niveau en de deelstaten en ook tussen de deelstaten onderling wordt verzekerd (cf. bijvoorbeeld punt F). De Raden verbinden zich ertoe om onderling en met de betrokken federale organen samenwerkingsverbanden tot stand te brengen.

- B. De bevoegdheden die in het kader van de zesde staats hervorming overgeheveld worden, behoren tot de kerndomeinen van de sociale partners. Zij willen overal hun rol behouden in de verschillende vormen van paritair beheer, van overleg en/of van adviesfunctie voor de overgehevelde bevoegdheden. Dit doet geen afbreuk aan de rol die de politieke overheid op deze domeinen toekomt.
- C. De overheveling van bevoegdheden kan voor de deelstaten een opportuniteit betekenen om een nieuw beleid te ontwikkelen ; terzelfder tijd moet evenwel continuïteit en kwaliteit van diensten en juridische zekerheid geboden worden aan de gebruikers, ongeacht het om burgers of om ondernemingen gaat. Hiertoe dienen overlegde en gesynchroniseerde overgangsmatregelen te worden ingevoerd.
- D. De sociale partners vragen dat men de overgedragen middelen die van oorsprong uit de sociale zekerheid komen, zou blijven aanwenden voor het sociaal beleid - met inbegrip van het werkgelegenheidsbeleid - en dat de sociale partners deze middelen paritair zouden blijven beheren in samenspraak met de politieke overheid (cf. punt B).
- E. De sociale partners vragen een globale begrotingssturing van de overheveling in het kader van transparantie en efficiëntie van de middelen, alsook de opmaak van een luik met betrekking tot het administratief beheer (personeel en overheveling van personeel, lokalen, informatica, ...).
- F. Op heel wat vlakken zullen de toekenningscriteria, met inbegrip van de overdraagbaarheid van rechten, duidelijk moeten worden vastgesteld in overleg met de betrokken deelstaten, zo niet zouden er nagenoeg niet-beheersbare situaties kunnen ontstaan met betrekking tot de interregionale mobiliteit.
- G. De sociale partners dringen aan op de noodzakelijke coherentie die tussen de bestaande en de overgehevelde maatregelen moet worden gevonden, en op het belang van administratieve vereenvoudiging en op de leesbaarheid van de bepalingen.

Thierry BODSON

*Président du Conseil économique et social
de Wallonie*

Karel VAN EETVELT

*Voorzitter van de Sociaal-Economische Raad
—van-Vlaanderen*

Olivier WILLOCX

*Président du Conseil économique et social
de la Région de Bruxelles-Capitale
Voorzitter van de Economische en Sociale Raad
voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*

Bernd DESPINEUX

*Präsident des Wirtschafts- und Sozialrates
der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens*

INITIATIEFADVIES UITGEBRACHT
DOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE RAAD
VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
IN HET KADER VAN EVENTUELE BEVOEGDHEIDSOVERDRACHTEN
TIJDENS ZIJN ZITTING VAN 15 SEPTEMBER 2011

betreffende

**het noodzakelijk behoud van het sociaal overleg en van de coördinatie
tussen de gefedereerde entiteiten**

HET NOODZAKELIJK BEHOUD VAN HET SOCIAAL OVERLEG EN VAN DE COÖRDINATIE TUSSEN DE GEFEDEREERDE ENTITEITEN

Initiatiefadvies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 15 september 2011

Advies

In het kader van de staatshervorming, die wordt voorbereid, en van de bevoegdheidsoverdrachten die deze zou kunnen meebrengen, wenst de **Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** een aantal beginselen in herinnering te brengen waaraan hij bijzonder is gehecht.

De Raad onderstreept eerst en vooral dat, welke de overgedragen materies ook mogen zijn, deze overdrachten moeten geschieden met eerbied voor het paritair overleg en het paritair beheer : de bevoegdheden, die vandaag het voorwerp uitmaken van een medebeheer door de sociale gesprekspartners, moeten ook morgen worden medebeheerd door de sociale gesprekspartners, en dit afgezien van het niveau van de politieke instelling waaraan deze zijn overgedragen.

De Raad wenst bovendien dat de in de Economische en Sociale Raad vertegenwoordigde sociale gesprekspartners door de Regeringen *onmiddellijk* zouden worden betrokken bij de voorbereiding en de omkadering van deze eventuele overdrachten.

De Raad dringt er tenslotte op aan dat de verdeling en de integratie van de overgedragen bevoegdheden op een gecoördineerde manier zou plaatsvinden tussen de verschillende betrokken entiteiten (de gewesten, de gemeenschappen, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, ...).

*
* *